

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

3473 SAYILI

**“ MUHAFAZASINA LÜZUM KALMAYAN
EVRAK VE MALZEMENİN YOK
EDİLMESİ HAKKUNDA KANUN”**

TÜRKLERDE BİLGİ-BELGE VE ARŞİV TARİHİ

- Türk arşivciliğinin tarihi çok eskilere dayanır.
- Uygur Türklerinin şehirlerinde zengin kütüphaneler ve arşivlerin olduğu tespit edilmiştir.
- Selçuklularda da resmi Yazışmaların saklandığı arşivlerin bulunduğu yapılan bilimsel araştırmalarla ortaya çıkartılmıştır.
- Osmanlı Devleti'nde de arşiv uygulamalarının kurulduğu ilk günlerden beri mevcut olduğu, saklanarak bugüne kadar muhafaza edilmiş milyonlarca arşiv belgesinin varlığı ile sabittir.
- Arşivlerimizdeki Osmanlı dönemine ait arşiv malzemesi, ülkemizin olduğu kadar, Orta ve Yakın Doğu ile Balkan ülkelerinin siyasi, ekonomik ve kültürel hayatını da ilgilendirir.
- Günümüzde tarafsız ve doğru bir Dünya tarihi yazılmak isteniyorsa Osmanlı Arşivlerine müracaat etmek mecburidir.
- Osmanlı arşivleri birçok tarihi olayı, devletler arası ilişkileri, hakları belgeler.

Cumhuriyetin ilanından sonra da devlet arşiv hizmetleri hep Başbakanlığa bağlı olarak yürütülmüştür.

Arşiv iş ve işlemlerinin yürütülmesi için Cumhuriyetin ilk günlerinden itibaren bir çok değişik mevzuat yayımlanmıştır.

1976 yılı Ekim ayında Başbakanlık Merkez Teşkilatı içerisinde Cumhuriyet Arşivi Daire Başkanlığı kuruldu.

19 Ekim 1984 tarihinde yürürlüğe giren 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilat Kanunu ile milli arşivlerimizin korunması ve değerlendirilmesi ile ilgili her türlü görev Başbakanlığa verilmiştir. Bu Kanun çerçevesinde Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

3056 sayılı Başbakanlık Teşkilat Kanunu'nu 2'nci maddesi g fıkrası ile devlet arşiv hizmetlerinin Başbakanlık tarafından yürütülmesi hükme bağlanmıştır.

Başbakanlık Teşkilat Kanunu'nun 11. maddesinde sayılan Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a-Milli arşiv politikasının esaslarını belirlemek,

b-Devlet ve millet hayatını ilgilendiren her türlü bilgi ve belgeleri toplamak, değerlendirmek ve saklamak,

c-Çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ile özel şahısların elinde bulunan arşiv malzemesini tespit etmek, toplamak, gerektiğinde satın almak, bunların tamir ve restorasyonunu yapmak, tasnif ve tercüme etmek, uygun görülenleri yayınlamak,

d-Yurt içi ve yurt dışı arşivcilik ve bununla ilgili bilimsel gelişmeleri takip etmek, bu alandaki eserleri tercüme etmek, yayınlamak, önemli ve değerli arşiv malzemesini yurt ve dünya bilim çevrelerine sunmak,

e-Tarihi, kültürel ve estetik değeri olan arşiv malzemesinden koleksiyonlar yapmak, gerektiğinde arşiv müzesi kurmak ve sergiler açmak,

f-Arşiv malzemesinin tahribini önleyecek tedbirleri almak, arşiv laboratuvarı kurmak,

g-Arşiv malzemesinin kopyalarını çıkararak devamlılığını sağlamak ve bunları küçük hacimlere döndürmek için film, mikrofilm, fotokopi ve gerektiğinde diğer ileri teknikleri uygulamak,

h-Devlet arşivlerinden yararlanma esaslarını belirlemek, arşivlerdeki araştırma taleplerini değerlendirmek ve gerektiğinde izin vermek,

i-Her türlü bilgi ve arşiv malzemesini derlemek, ayıklamak ve her an kullanılabilir hale gelecek şekilde tasnif ederek muhafaza etmek,

j-Kamu kurum ve kuruluşlarının arşivlerinde ayıklama, saklama ve imha işlemlerini denetlemek,

k-Makamca verilen benzeri görevleri yapmak.

MEVZUAT

Başbakanlık Teşkilat Kanunu'nda yapılan değişikliğe paralel olarak, kamu kurum ve kuruluşlarının elinde bulunan arşiv malzemesi ve arşivlik malzeme dışında kalan ve muhafazasına lüzum görülmeyen malzemenin ayıklama ve imhası ile arşiv malzemesinin Devlet Arşivi'ne devrini düzenleyen 3473 sayılı “Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun” 28 Eylül 1988 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3473 sayılı “Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun” ile, arşiv malzemesi , arşivlik malzeme, ayıklama ve imhanın tarifi yapılmış, Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşlara getirilen mükellefiyetler sayılmış; ayıklama ve imha işlemlerinin, kurum ve kuruluşlar bünyesinde kurulacak komisyonlar marifetiyle yapılacağı hükme bağlanmıştır.

3473 sayılı “Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun”un 6'ncı maddesi gereğince, “Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik” Başbakanlıkça hazırlanmış ve 16 Mayıs 1988 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

ARŞİV MALZEMESİ

Son işlem tarihi üzerinden on beş yıl geçmiş ve kesin sonuca bağlanmış olup da günlük iş akışı içerisinde aktivitesi bulunmayan, varsa tâbi olduğu diğer mevzuatlardaki saklama sürelerini tamamlayan, üretim biçimleri donanım ortamları ne şekilde olursa olsun geleceğe, tarihî, siyasî, sosyal, kültürel, hukukî, idarî, askerî, iktisadî, dinî, ilmî, edebî, estetik, biyografik, jeneolojik, teknik ve benzeri herhangi bir değer olarak intikal etmesi gereken yazılmış, çizilmiş, resmedilmiş, görüntülü, sesli veya elektronik ortamlarda üretilmiş belgedir.

ARŞİVLİK MALZEME

Zaman bakımından henüz arşiv malzemesi vasfını kazanmayan veya bu süreyi doldurmasına rağmen güncelliğini kaybetmeyen, hizmetin yürütülmesi açısından “süresiz” veya “uzun süre” elde bulundurulması gerekli olan belgedir.

İMHALIK MALZEME

Yönetmeliđin 31. Maddesi hükümlerine konu olan belge ile işleminin devam ettiği süre içerisinde veya geçerlilik veya yürürlük döneminde bir değere sahip olduğu hâlde, işlemi tamamlanmış, geçerliliğini kaybetmiş veya yürürlükten kalkmış olup, ileride kullanılmasına gerek duyulmayan, arşiv malzemesi ve arşivlik malzeme dışında kalan, hukukî kıymeti ve bir delil olma vasfı bulunmayan belgedir.